

Asia: VN/12457/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi 2024 (YTS2024)

Luku 1. Johdanto

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Rahoitusvakausvirasto näkee Yhteiskunnan turvallisuusstrategian erittäin keskeisenä ohjausasiakirjana, koska siinä yhtäältä määritellään kokonaisturvallisuuden toimintamalli ja toisaalta linjataan strategisella tasolla yhteiskunnan eri toimijoiden lakisääteisten (vast.) toimintojen aseoitumisesta osaksi kokonaisturvallisuuden kokonaisuutta. Strategian merkitys korostuu erityisesti muiden kuin perinteisesti turvallisuusviranomaiseksi määriteltyjen toimijoiden toiminnassa.

Rahoitusvakausvirasto pitää ehdotetun strategialuonnoksen keskeisiä linjauksia lähtökohtaisesti perusteltuina, erityisesti viraston toiminnan ja tehtävien näkökulmasta.

Johdantoa koskevassa jaksossa käsitellään eräitä viime vuosina koettuja tapahtumia ja turvallisuusympäristön kehityskulkuja ja todetaan niiden korostavan tarvetta korostaa yhteistoimintamallin määrittelyn sijasta entistä enemmän toimintaa. Linjaus on perusteltu, mutta sen vaikutus strategiaan ei vaikuta ilmeiseltä. Johdantokappaleen tätä koskevassa jaksossa (s. 12) olisi syytä avata hieman tarkemmin, miten painotus näkyy strategiassa. Samassa yhteydessä viitataan ”koronapandemian koetelleen Suomen kokonaisturvallisuusmallia”, tämä toteamus jää irralliseksi. Rahoitusvakausviraston käsityksen mukaan koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota sekä strategialuonnoksessa samassa yhteydessä mainitut ”vakavat häiriötilanteet, kuten kaasuputken vaurioituminen, välineellistetty maahantulo ja energiamarkkinoiden heilahtelut” ovat pikemminkin osoittaneet Suomen kokonaisturvallisuusmallin sinänsä toimivaksi peruslähtökohdaksi, mutta osoittaneen varautumisen konkreettisen tason, tätä koskevan yhteisen tilanneymmärryksen ja eri toimijoiden toimintakyvyn rajalliseksi. Rahoitusvakausvirasto esittääkin kyseistä jaksoa täsmennettäväksi tältä osin.

Luku 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Rahoitusvakuusvirasto pitää luonnoksessa esitettyjä yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja perusteltuina. Viraston omat lakisäätteiset tehtävät toteuttavat suoraan jaksossa ”Talous-, infrastruktuuri- ja huoltovarmuus” määriteltyjä linjauksia.

Yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja koskevan jakson osalta Rahoitusvakuusvirasto esittää kahta täsmennystä.

Tehtävän ”Puolustuskyky” osalta luonnoksessa todetaan seuraavasti (s.20): ”Suomi puolustaa aluettaan, väestöään ja yhteiskuntaansa kaikkia voimavaroja hyödyntäen. Tämä edellyttää tiivistä yhteistoimintaa yhteiskunnan eri toimijoiden kesken. Esimerkiksi Puolustusvoimien lääkintähuollon toteuttaa pääosin siviilisektorin sosiaali- ja terveydenhuolto. Tarvittavien resurssien nopea käyttöön saanti varmistetaan kokonaismaanpuolustuksen periaatteen mukaisesti kumppanuus-, turvallisuus- ja aiesopimuksilla ja yhteisharjoittelulla.”

Linjauksen kaksi jälkimmäistä virkettä ovat ongelmallisia, koska näiden perusteella syntyy vaikutelma, että vain Puolustusvoimien logistiikkajärjestelmän mukaiset palvelut ja kumppanuudet olisivat välttämättömiä puolustuskyvyn ylläpitämiseksi. Suomalaisesta kokonaisturvallisuusmallista ja eri strategisten tehtävien välisestä keskinäisriippuvaisuudesta seuraa, että myös kyky sotilaallisten suorituskykyjen käyttämiseen edellyttää muiden strategisten tehtävien turvaamista yhteistyössä niistä vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Suomen asema poikkeaa tässä merkittävästi monista muista NATO:n jäsenvaltioista, koska näiden ei ole välttämättä tarpeen varautua laajamittaiseen aseellisen voiman käyttöön omalla valtioalueellaan.

Esimerkkinä edellä kuvatusta palvelusta voidaan mainita maksaminen, jonka osalta Puolustusvoimilla ei ole omia kyvykkyksiä, vaan jonka osalta tukeudutaan täysimääräisesti siviiliviranomaisten ja kaupallisten palveluntarjoajien toimintaan. Viittaamalla vain välittömästi Puolustusvoimien logistiikkajärjestelmän kumppanuusverkostoon syntyy virheellinen vaikutelma siitä, että kokonaismaanpuolustuksen järjestelyt voitaisiin turvata vain Puolustusvoimien ja puolustushallinnon toiminnoin. Rahoitusvakuus ehdottaa, että edellä siteeratusta tekstistä kaksi jälkimmäistä virkettä poistettaisiin. Tämä ei muuta itse strategisen tehtävän määrittelyä, mutta selkeyttää sen keskinäisriippuvaista suhdetta muihin strategisiin tehtäviin.

Toinen ongelmallinen toteamus luonnostekstissä liittyy strategisen tehtävän ”Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus” kuvaukseen. Tehtävän kuvauksessa (s. 23) todetaan, että huoltovarmuuden turvaaminen tukeutuu toimiviin kansainvälisiin poliittisiin, taloudellisiin ja teknisiin yhteyksiin sekä näiden jatkuvuuteen. Vaikka huoltovarmuuden turvaamisen lähtökohtana ovatkin luonnoksessa todetulla tavalla toimivat kansalliset ja kansainväliset markkinat, elintärkeät toiminnot on turvattava kaikissa olosuhteissa. Rahoitusvakuusvirasto esittää tämän vuoksi edellä mainitun virkkeen poistamisesta selkeyden vuoksi.

Luku 3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Kokonaisturvallisuuden toimijoita koskevassa jaksossa ei elinkeinoelämää koskevassa jaksossa viitata lainkaan yritysten lakisääteisiin velvoitteisiin huolehtia toimintansa jatkuvuudesta.

Rahoitusvakausvirasto esittää, että kyseiseen kappaleeseen (s. 44) lisätään uusi viimeinen virke.

”Useilla aloilla yrityksille on asetettu lakisääteisiä velvoitteita huolehtia toimintansa jatkuvuudesta erilaisissa häiriötilanteissa, mukaan lukien poikkeusoloissa.” Samassa jaksossa esitetty kuvio (kuvio 9) edellyttäisi vastaavasti täsmentämistä, koska sen perusteella voi syntyä vaikutelma, että säädösperusteinen varautuminen koskisi vain viranomaisia ja muuta julkista sektoria.

Luku 6. Kokonaisturvallisuuden tulevaisuus

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

OSA 2: Strategiset tehtävät

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse strategisen tehtävän numero ja nimi sekä nimeä osio (Päämäärä ja tavoitteet; Toiminta-ajatus; Toimijat).

Rahoitusvakausvirasto pitää esitettyjä strategisia tehtäviä perusteltuina. Strategisista tehtävistä 27 ”Taloudellisten voimavarojen hankkiminen ja kohdentaminen” ja 28 ”Rahoitusjärjestelmän toiminnan turvaaminen” liittyvät suoraan viraston lakisääteisiin tehtäviin. Ehdotetut tehtävät ja linjaukset vastaavat tällä hetkellä voimassa olevia. Rahoitusvakausviraston arvion mukaan turvallisuusympäristöön vaikuttavat tekijät puoltavat edelleen näitä tehtäviä ja niitä koskevia linjauksia.

Yleiset kommentit strategialuonnokseen.

Kirjoita yleiset havaintosi strategialuonnoksesta.

-

Rahoitusvakausvirasto - Jaakko Weuro, ylijohdaja; Taneli Kilpiö,
tietoturva-asiantuntija